הלכה · משנה תורה · מפרשים · קרית ספר · ספר זרעים

קרית ספר על משנה תורה, הלכות מעשרות

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

קרית ספר על משנה תורה, הלכות מעשרות

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/קרית-ספר-על-משנה-תורה-הלכות-מעשרות/
הקובץ נוצר ב־19 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ג 4
הלכה ד 4
הלכה ו 4
הלכה ט 4
הלכה יג 5
הלכה יד 5
פרק ב 5
הלכה א 5
הלכה ג 5
הלכה ח 5
פרק ג 6
הלכה א 6
הלכה כה 6
פרק ד 6
הלכה א 6
פרק ו 6
הלכה א 6
פרק ז 7
הלכה א 7
הלכה ד 7
הלכה י 7
הלכה יא 7
פרק ח 8
הלכה ב 8

פרק א

הלכה א

מצות פג להפריש מעשר ראשון בכל שנה וליתנו ללויים דכתיב וכל מעשר הארץ לה' הוא והוא ללוים זכרים ונקבות דכתיב ולבני לוי הנה נתתי את כל מעשר בני ישראל לנחלה והוא חולין דכתיב ונחשב לכם תרומתכם כדגן מן הגורן וגו' מה גורן ויקב חולין לכל דבר אף מעשר ראשון שנטלה תרומתו חולין לכל דבר.

הלכה ג

לויים וכהנים מפרישין מעשר ראשון כדי להפריש תרומת מעשר דאין אוכלין פירותיהם בטבלן דכתיב כן תרימו גם אתם מפי השמועה למדו אתם אלו הלוים גם אתם לרבות את הכהנים.

הלכה ד

ואין מוציאין המעשר מיד הכהנים דכתיב כי תקחו מאת בני ישראל ולא מאת הכהנים וכן כל שאר מתנות אין מוציאין מידם מכהן לכהן דדוקא מישראל קאמר קרא דמוציאין. ואוכל פירותיו או מעשר בטבלו אף על פי שחייב מיתה בידי שמים אין משלמין לבעליהם דכתיב ולא יחללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו לה' אין לך בהם אלא משעת הרמה ואילך דאף על גב דקרא קא מיירי בעתידין לתרום הכא דריש מדסמיך אשר ירימו אצל לה' לומר לך שאין לגבוה בהם אלא משעת הרמה אי נמי משום דקאי אקרא דסמיך ליה ואיש כי יאכל קדש בשגגה דאיירי לאחר הרמה.

הלכה ו

מעשרין שלא מן המוקף דאפילו תרומת מעשר נטלת שלא מן המוקף כדכתיב מכל מעשרותיכם ולא קפיד קרא אלא אתרומה גדולה דכתיב ממנו כדאמר לעיל בהלכות תרומות. אין מעשרין ממין על שאינו מינו כדילפינן לעיל פ"ה דתרומות מדכתיב כל חלב יצהר וכל חלב תירוש ודגן תן חלב לזה וחלב לזה ובתרומה ומעשר מיירי ולא מן החייב על הפטור או איפכא ואם עשר אינו מעשר כל שאין תורמין מזה על זה או מה שהוא פטור מן התרומה כך במעשר וכן מה שאין תרומתו תרומה אין מעשרו מעשר.

הלכה ט

החרובין והשקדים המרים פטורים מן התורה דלא הוו אוכל דומיא דדגן תירוש ויצהר. ואילן שנטעו בתוך הבית פטור מן התורה דכתיב את כל תבואת זרעך היוצא השדה מה שיוצא בשדה הוא שחייב לא בבית. סוכי תאנים וענבים אם בעל הבית מקפיד

עליהם אסורין משום גזל וחייבים במעשר ואפשר דחיובן במעשר הוי דרבנן דהא אינם מתבשלים כל צורכן עולמית.

הלכה יג

אין מעשרין אלא מן המובחר דכתיב בהרימכם את חלבו ממנו ונחשב לכם תרומתכם כתבואת גורן וכתבואת יקב כשם שמעשר שמפרישים הלוים מן החלב שבו כדכתיב את חלבו כך מעשר שמפרישין ישראל מן הגורן ומן היקב כתבואת גורן וגו' הוא מן החלב שבו.

הלכה יד

אין מעשרין באומד והמעשר בדקדוק הרי זה משובח דמעשר כתיב לא פחות ולא יתר ואם הרבה הרי טבל מעורב בהם דמה שנתן יותר מן המעשר לא חל שם המעשר עליו דמעשר בהדיא אמר רחמנא שיעור אחד מעשרה. המפריש מקצת מעשר אינו מעשר אלא כמי שחלק את התרומה דמעשר כתיב ולא פחות:

פרק ב

הלכה א

אינו חייב להפריש מן התורה אלא גומר פירותיו לאוכלן לעצמו אבל גומרן למוכרן פטור מן התורה דכתיב עשר תעשר ואכלת. ולוקח נמי פטור מן התורה דכתיב תבואת זרעך ולא לוקח ואם נגמרו ביד לוקח חייב לעשר מן התורה דקרינא ביה תבואת זרעך כיון דמירחינהו לוקח.

הלכה ג

ואין הפירות חייבים במעשר עד שיגדלו ויעשו אוכל דכתיב מזרע הארץ מפרי העץ עד שיהא פרי וכתיב נמי עשר תעשר את כל תבואת זרעך עד שיעשה תבואה וקודם עונה זו מותרין דאינם ראוים לאכילה עד שיגיעו לעונה המפורשת בכל אחד מהם למעשרות.

הלכה ח

המקדיש פירותיו המחוברין ופדאן עד שלא באו לעונת המעשרות חייבין במעשר דהא הוו תבואת זרעו אבל פדאן לאחר שבאו לעונת המעשרות ביד הגזבר פטורין שבשעת חובתן שהגיע עונתן היו של הקדש וזרעך קאמר רחמנא ולא של הקדש:

פרק ג

הלכה א

אין הפירות שנגמרה מלאכתן נקבעים למעשר מן התורה עד שיראו פני הבית דכתיב בערתי הקדש מן הבית דהיינו כניסה והאי דכתיב ואכלו בשעריך היינו דמעיילי להו דרך שער וששה דברים שקובעין למעשר היינו מדרבנן דמדאוריתא בעי' ראיית פני הבית ודרך שער כדילפינן ודבר שנגמרה מלאכתו דאי לא נגמרה אלא שהכניסה במוץ שלה הרי לא ראה פני הבית עד שתגמר מלאכתו וגמר מלאכה לראיית פני הבית הוא המפורש בכל אחד מן הפירות.

הלכה כה

המקדיש פירות תלושין ופדאן חייב לעשר ואם נגמרה מלאכתן ביד ההקדש ואח"כ פדאן פטורין דאין גמר מלאכה מחייבן הואיל שהיתה ביד הגזבר שפטור מן המעשרות בדבר של הקדש:

פרק ד

הלכה א

אין טבל נקבע למעשרות מן התורה עד שיכניסנו כשנגמרה מלאכתו לביתו דרך שער כדילפינן לעיל ובלאו הכי פטור מן התורה ואין לוקין עליו וכל מקום שאמרו שאינו קובע היינו דאינו נקרא בית דקרא דכתיב בערתי הקדש מן הבית ושאין סוף מגמתו להכניסה לה נמי לא קבעה דמן הבית היינו בבית שהכניסה שם להיות שם בקבע:

פרק ו

הלכה א

פרק ה וו

כל שמותר לאוכלו מן התורה בתרומה מותר נמי לאוכלו במעשר שלא נטלה תרומתו ובטבל וכדאמר לעיל. אין מדליקין בטבל טמא דכתיב תרומותי בשתי תרומות טהורה וטמאה מה טהורה שהיה לאכילה אין לך בה אלא משעת הרמה ואילך דהא מקמי הכי אסירא שהרי טבל במיתה אף תרומה טמא אע"פ שאין אתה אוכלה אלא מסיקה אסור להסיקו בטבלו עד שעת הרמה ואין צריך לומר שאין מדליקין אותו בשבת דהא תרומה טמאה גופה אסיר לשורפה ביו"ט ושבת מדאיקרי קדש וכתיב בהו בקדשים והנותר ממנו עד בקר שאין ת"ל עד בקר זמנא אחריתי דהא כתיב ולא תותירו ממנו עד

בקר ברישיה דקרא אלא בא הכתוב ליתן בקר שני לשריפתו שהוא חולו של מועד והכי משמע והנותר ממנו לבקר ראשון עד בקר שני המתינו ותשרפוהו וטבל טהור נמי אסור להדליקו דילפינן טבל טהור מטבל טמא מה טבל טמא אין לך בו שום הנאה של כילוי אלא מהרמה ואילך כדילפינן אף טבל טהור כן אסור בו שום הנאה של כילוי. איסור זריעת טבל אפילו אחר שנגמרה מלאכתו נראה דלא הוי מדאוריתא דהא לא קרינא ביה עשר תעשר ואכלת כיון שזורעו:

פרק ז

הלכה א

אין ברירה בדאוריתא דהא בטומאת מת אמרינן דאם חשב להוציאו באחד מן הפתחים מצלת על שאר הפתחים כלן דהלכות טומאה הכי גמירי להו הלכה למשה מסיני ואם איכא ברירה בדאוריתא לא הוה צריך הלכתא. וקביעת מקום בדיבור בלא הפרשה במעשרות מהני מדאוריתא דאע"ג דתרומה וקדשים הוו שני כתובים הבאים כאחד ולא ילפינן מינייהו היינו לענין גמר בלבו ולא הוציא בשפתיו אבל קבע מקום בשפתיו אין קפידא אפילו בכל המעשרות לאכול בלא הפרשה דמחשבה בלחוד הוא דמרבי' בתרומה מדכתיב ונחשב משמע דבדיבור אפילו מעשרות נמי וא"כ מדאוריתא אם קבע מעשרותיו בפי החבית היה יכול לשתות משוליה שהם כבר מתוקנים מדאוריתא.

הלכה ד

המניח פירותיו להיות מפריש עליהם הן בחזקת קיימים דחזקה מדאוריתא כדילפינן בכמה דוכתי וכן מלוה מעות לכהן ולוי ועני ומי שנותן סאה ללוי וסאה לעני מן המגורה הוי כמניח פירות להפריש עליהם וצריך שיהו קיימים כשיפרוש מן המגורה.

הלכה י

תבואה של לקט שכחה ופאה פטורה מן המעשרות אפילו היא ביד בעל הבית כדילפינן לעיל ומה שנטל העני חלף המתנות חייב.

הלכה יא

שתי כלכלות שקבע שם באחרונה ואחר כך בראשונה או בשתיהם כא' קרא שם בדיבורו ואינו יכול לשנות דהא ילפינן דבדיבור אפילו בלא הפרשה קבע שם:

פרק ח

הלכה ב

טבל שנתערב בחולין אוסר עד שיבטל ברוב מן התורה או יפריש על אותו טבל תרומה ומעשרות לפי חשבון מה שהיה וכן מעשר הטבול שנתערב בחולין או טבל שנתערב במעשר הטבול אזלי' בתר מה שהוא רוב מדאוריתא. קבע כד אחד של שורה א' ואין ידוע אי זו היא מדאוריתא בטיל ברובא כדאמר. ושאר הפרקים בדיני דמאי מדרבנן סמוך אלאו דלא תסור: